

Силабус
освітнього компонента ОК 2.5
Науково-педагогічна практика

Назва дисципліни:	Науково-педагогічна практика
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий)
Галузь знань:	Е «Природничі науки, математика та статистика»
Спеціальність:	Е2 «Екологія»
Освітньо-наукова програма:	«Екологічна безпека»
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=5825
Рік навчання:	2
Семестр:	4 (весняний)
Обсяг освітнього компонента	3 кредити (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська, англійська
Керівник курсу:	Бондаренко Володимир Васильович, к.пед.н., професор кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки
Контактний телефон:	097 933-26-44
E-mail:	vvbond170@gmail.com

Короткий зміст освітнього компонента:

Мета науково-педагогічної практики полягає в тому, щоб залучити асистентів-стажистів, аспірантів до професійно-педагогічної діяльності в умовах реального закладу вищої освіти, а саме:

- сприяти формуванню уявлень про діяльність науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти;
- поглибити спеціальні, технічні, психолого-педагогічні знання й удосконалити їхнє застосування на практиці;
- розвинути педагогічне мислення й дослідницький підхід до педагогічної діяльності;
- сформувати вміння проєктувати власну педагогічну діяльність і реалізувати її в реальних умовах закладу вищої освіти;
- оволодіти сучасними методами, формами та засобами професійно-педагогічної діяльності викладача закладу вищої освіти;
- сформувати необхідні професійно-педагогічні навички та вміння для вирішення практичних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу у вищій школі;
- сприяти формуванню потреби постійного удосконалення та оцінювання власної педагогічної майстерності;
- сприяти розвитку творчої ініціативи та дослідницьких умінь у професійній діяльності науково-педагогічного працівника вищої школи.

Предмет: теоретичні та методологічні основи, методичні положення наукових напрямків педагогіки на сучасному етапі.

Основними завданнями науково-педагогічної практики є:

- вивчення організації навчально-виховного процесу в межах кафедри, факультету, навчального закладу;
- вивчення нормативної документації щодо підготовки фахівців (освітньо-

кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, навчальний план, робоча навчальна програма);

- ознайомлення з основними напрямками роботи педагогічного колективу кафедр, на базі яких проходить практика;
- вивчення досвіду навчальної, методичної, науково-дослідної, виховної роботи науково-педагогічних працівників кафедр;
- розроблення дидактичного проєкту підготовки фахівців із професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін кафедр;
- проведення заняття з окремих тем курсу й оцінка якості реалізації власного дидактичного проєкту;
- розроблення та проведення виховних заходів в якості куратора навчальної групи;
- удосконалення комунікативних умінь і спілкування зі здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: ОК 1.2. Історія і філософія техніки і технології, ОК1.3. Педагогіка та психологія вищої освіти; ОК 2.1. Методологія наукової діяльності.

Методи навчання:

MН1– словесний метод (лекція, бесіда, навчальна дискусія, пояснення, розповідь);

MН2 – практичний метод (практичні заняття, виконання вправ, виконання ситуативних завдань; написання листів та статей, ділові та рольові ігри, метод мозкової атаки, тренінги, творчі роботи);

MН3 – наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій, самостійне спостереження, складання графічних схем і таблиць);

MН4 – робота з літературою (навчально-методичною; науковою літературою; нормативною літературою; робота за підручниками і посібниками; пошук інформації за завданням);

MН6– самостійна робота;

MН10 – інноваційні методи (компетентнісний підхід, інтерактивні методики, логічні методи)

Компетентності, яких набуває здобувач:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері матеріалознавства, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

Інтегральні компетентності: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

Результати навчання:

РН04. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни, дотичні до предметної області екології у закладах вищої освіти.

Тематичний план

№ тем и	Назва тем практики (науково-дослідного стажування)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	Тиждень № 1-3 Знайомство з напрямками роботи кафедри і педагогічного колективу, а також з навчально-методичною, науково-дослідною, організаційно-виховною роботою педагогів. Знайомство з методичною літературою та лабораторною базою кафедри.	15	15
	Аналіз освітньо-кваліфікаційної документації, що регламентує процес підготовки бакалаврів, фахівців, магістрантів, освітньо- професійної програми (ОПП), навчальних планів, робочих програм з дисциплін. Підготовка до проведення навчальних занять. Знайомство зі здобувачами закріпленої академічної групи; відвідування навчальних занять даної групи.		
2	Тиждень № 4-6 Відвідування лекційних, лабораторних і практичних занять, що	15	15
	проводяться викладачами кафедри та їх аналіз. Відвідування виховної години в закріпленій групі та її аналіз. Робота в якості дублера куратора навчальної групи згідно з планом роботи куратора.		
3	Тиждень № 7-9 Організація і проведення навчальних занять. Асистент-стажист, аспірант проводить не менш 6 годин навчальних занять, одне з яких відкрите з запрошенням керівника практики від кафедри, до якої прикріплений аспірант, і кафедри філософії та педагогіки професійної підготовки.	15	15
	Підготовка і проведення виховного заходу в закріпленій навчальній групі.		
4	Тиждень №10-12 Виконання індивідуального дослідницького психолого- педагогічного завдання та складання відповідного звіту. Відвідування засідань і науково-методичних семінарів кафедри, проведених у період педагогічної практики.	15	15
5	Тиждень №13 Аналіз і систематизація отриманих знань і власного досвіду. Складання звіту за результатами стажування.	10	10
9	Написання та оформлення звіту	18	18
10	Захист звіту	2	2
Разом		90	90

Методи навчання, форми та методи оцінювання:

Поточний контроль здійснюється шляхом усних опитувань протягом проходження аспірантом педагогічної практики

Підсумковий залік проводиться в 10-денний термін після її закінчення практики, під час якого оцінюється:

- зміст представлених аспірантом у звіті матеріалів і виконаних завдань;
- оцінка оформлення звіту та матеріалів педагогічної практики;

– оцінка представлених матеріалів звіту з педагогічної практики під час підсумкової конференції.

Підсумкову оцінку виставляє керівник педагогічної практики від секції ПППП, узгоджуючи її з:

- оцінкою керівника від кафедри, на якій проходив педагогічну практику аспірант;
- оцінкою керівника від секції педагогіки та психології професійної підготовки.

Система оцінювання та вимоги:

Форми та методи оцінювання

ФМО2 – підсумковий контроль (залік);

ФМО3 – усний контроль (бесіда);

ФМО4 – письмовий контроль (контрольні роботи, індивідуальні завдання);

ФМО8 – методи самоконтролю і самооцінки.

Підсумкове оцінювання

1 Після закінчення практики (науково-дослідного стажування) здобувачі мають оформити й подати на кафедру звіт про виконання її програми та індивідуального завдання. Цей документ має бути підписаний керівником підрозділу бази практики. Після захисту звіт зберігається на кафедрі протягом трьох років.

Звіт разом з направленням на практику, індивідуальним завданням і щоденником (за наявності) подається на розгляд для оцінювання керівнику практики від університету.

2 Підсумковий контроль результатів практики (науково-дослідного стажування) проводиться за графіком консультацій кафедри.

3 До захисту звітів з практики (науково-дослідного стажування) допускаються здобувачі, які виконали вимоги програми практики (науково-дослідного стажування). Захист звітів відбувається у комісії, яку призначає завідувач кафедри.

4 Оцінювання результатів практики здійснюється експертно. Оцінка за практику обчислюється як сума балів за результатами виконання завдань практики (науково-дослідного стажування), оформлення звіту та його захисту згідно з таблицею 1.

При оцінюванні враховується відгук керівника підрозділу бази практики (науково-дослідного стажування).

Таблиця 1 – Критерії оцінювання знань за результатами проходження практики (науково-дослідного стажування)

Критерії оцінювання		Бали
Виконання завдань практики (науково-дослідного стажування)		50
Повнота виконання програми		20
Використання математичних та статистичних методів, методів моделювання, комп'ютерних технологій		5
Використання новітніх інформаційних джерел, чинних нормативних та законодавчих документів		5
Творчий підхід до аналізу проблеми, оригінальність підходів та наукова новизна результатів дослідження		
Наявність в звіті необхідних матеріалів (таблиць, графіків, схем, додатків)		15
Обґрунтованість висновків і практична значимість рекомендацій (пропозицій)		5
Оформлення звіту		20
Відповідність чинним стандартам щодо оформлення звіту в цілому (титольний аркуш, зміст, структура, посилання на інформаційні джерела)		
Відповідність чинним стандартам щодо оформлення таблиць, формул, графічних ілюстрацій та інформаційних джерел		
Захист		30
Презентація результатів		5
Аргументованість та повнота відповідей на запитання		20
Відгук керівника підрозділу бази практики (науково-дослідного стажування)		5

5 Підсумкова оцінка звіту з практики (науково-дослідного стажування) визначається згідно зі шкалою, наведеною в таблиці 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами проходження практики (науково-дослідного стажування)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	Звіт з практики (науково-дослідного стажування) характеризується повним та вичерпним розкриттям кожного розділу (теми), повним складом додатків, які вимагаються відповідним розділом (темою) практики (науково-дослідного стажування), актуальністю і достовірністю поданої у звіті інформації, наявністю якісно обґрунтованих висновків. Відмінно вичерпна і розгорнута відповідь на обґрунтування пакету документів з практики з аналізом сучасних інформаційних джерел, у тому числі законодавчих і нормативних документів, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, високий рівень виконання практичних завдань з наявністю висновків. Здобувач вільно володіє змістом роботи, яка проводилася на практиці, має повне знання відповідного законодавчого та інструктивного матеріалу, відповідає на проблемні питання.

80–89	Добре	В Звіт з практики (науково-дослідного стажування) характеризується повним та вичерпним розкриттям кожного розділу (теми), достатньо повним складом додатків, які вимагаються відповідним розділом (темою) практики (науково-дослідного стажування), актуальністю і достовірністю поданої у звіті інформації, наявністю несуттєвих помилок при виконанні розрахунків, наявністю достатньо обґрунтованих висновків. Добре ґрунтовна відповідь, обґрунтований пакет документів з практики з аналізом інформаційних джерел, законодавчих і нормативних документів, досвіду провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, якісний рівень виконання практичних завдань. Здобувач вільно володіє змістом роботи, яка проводилася на практиці, має повне знання відповідного законодавчого та інструктивного матеріалу, відповідає на проблемні питання, але допустив неточності під час відповідей.
75-79		С Звіт з практики (науково-дослідного стажування) характеризується достатньо повним розкриттям кожного розділу (теми), наявністю 75 % основних додатків від загальної кількості), актуальністю і достовірністю поданої у звіті інформації, наявністю несуттєвих помилок при виконанні розрахунків, наявністю достатньо обґрунтованих висновків, але в окремих завданнях з незначними помилками. Повна відповідь на обґрунтування пакету документів з практики з посиланням на інформаційні джерела, використання досвіду провідних вітчизняних вчених, достатній рівень виконання практичних завдань. Здобувач достатньо володіє змістом роботи, яка проводилася на практиці, допустив помилки у формулюванні висновків за результатами виконання практичних завдань, відповідає на питання, передбачені програмою практики, але допустив неточності під час відповідей.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
67-74	Задовільно	D	Звіт з практики (науково-дослідного стажування) характеризується неповною відповідністю програмі практики (виконано 50-75% зазначених у програмі завдань), неповним складом додатків, які вимагаються відповідним розділом (темою) практики (50-75 % додатків від загальної кількості), неактуальністю поданої у звіті інформації (подання інформації за період, що передує терміну проходження здобувачем практики). Задовільна відповідь на обґрунтування пакету документів з практики без посилань на інформаційні джерела, окремі помилки, виправлення яких відбувається за допомогою керівника практики, середній рівень виконання практичних завдань. Здобувач посередньо володіє змістом роботи, при відповіді на запитання допустив численні помилки.
60-66		E	Звіт з практики (науково-дослідного стажування) характеризується обмеженим викладенням змісту програми (роботи) або неповною відповідністю програмі практики (50 % охоплення зазначених у програмі завдань), неповним складом додатків, які вимагаються відповідним розділом (темою) практики (50 % необхідних додатків), неактуальністю поданої у звіті інформації. Відповідь щодо обґрунтування пакету документів з практики надана в мінімально допустимому обсязі, містить значні неточності, граничний рівень виконання практичних завдань. Здобувач посередньо володіє змістом роботи, відповідь на запитання містить принципові помилки.
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії

35–59	Незадовільно	FX	Звіт з практики (науково-дослідного стажування) характеризується неповним викладенням змісту роботи або неповною відповідністю змісту роботи вимогам програми практики (менше 50% охоплення зазначених у програмі завдань), неповним складом додатків, які вимагаються відповідним розділом (темою) практики (менше 50% необхідних додатків), недостовірністю поданої у звіті інформації. Незадовільна відповідь, недостатній обсяг пакету документів з практики, грубі помилки, неспроможність їх виправлення, низький рівень виконання практичних завдань. Здобувач має порушення графіку проходження практики, несвоєчасно здав звіт на кафедру.
0–34	Неприйнятно	F	Звіт з практики (науково-дослідного стажування) характеризується частковим викладенням змісту роботи або не відповідністю змісту роботи вимогам програми практики, відсутністю додатків, які вимагаються відповідним розділом (темою) практики, недостовірністю поданої у звіті інформації. Незадовільна відповідь, відсутній обсяг пакету документів з практики, грубі помилки, неспроможність їх виправлення, відсутність виконання практичних завдань. Здобувач має порушення графіку проходження практики, несвоєчасно здав звіт на кафедру.

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, обстановка в аудиторії є дружньою, творчою, відкритою до конструктивної критики;
- науково-педагогічна практика передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою науково-педагогічної практики, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо асистент-стажист, аспірант відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час науково-педагогічної практики *асистенти-стажисти, аспіранти* повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робі на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату асистент-стажист, аспірант отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.

Рекомендована література:

Базова література

1. Бондаренко В.В. Комунікативні процеси інженерно-педагогічної освіти: Навчальний посібник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2023. 225 с.
2. Бондаренко В.В. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навч. посібник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2020. 206 с.
3. Бондаренко В.В. Психологія управління: Підручник. Харків: Вид-во ХНАДУ, 2020. 424 с.
4. Бондаренко В.В., Черкашина Ж.В. Технології розвитку критичного мислення у процесі формування професійних компетентностей здобувачів технічних закладів вищої освіти // Інноваційна педагогіка. Вип. 79, 2025. Том 1. С. 138-142.
5. Бондаренко В.В., Разумовська Н.Р. Особливості формування навичок професійної діяльності майбутнього інженера-педагога транспортної галузі // Інноваційна педагогіка. Вип. 83, 2025. Том 1. С. 94-98
6. Бондаренко В.В., Роздільський О.В., Хижняков А.В. Особливості формування якісної професійної підготовки випускників технічних ЗВО України згідно з вимогами сучасного ринку праці // Вісник ХНАДУ: Зб. наук. праць. 2025. Вип. 110. С. 180-185
7. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
URL:
https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29032/3/Higher_School_Pedagogy_2019.pdf
8. Зайченко Т.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи. К.: Піра-К, 2021. 484 с.
9. Ільченко А.М., Шейко С.В. Вища освіта і Болонський процес : навчальний посібник. Полтава: РВ ПДАА, 2014. 316 с.
10. Кучеренко І.А. «Офіційно-ділова комунікація: чинні вимоги і стандарти»: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 70 с. Електронний навчальний курс. Біла Церква: URL: <https://lib.iitta.gov.ua/739458/>
11. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. - Електронні дані. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
12. Мухіна Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи : навчально-методичний посібник. К. : Дакор, 2020. 178 с.
13. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.
14. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
15. Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. посібник. К.: Гельветика, 2020. 466 с.

Додаткові джерела:

13. Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: Навч. посібник., К., 2023. 296 с.
14. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки. К.: Центр учбової літератури, 2022. 316 с.
15. Прищак, М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. Вінниця: ВНТУ, 2019. 150 с.
16. Щербяк Ю. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 304с

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua.
2. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. URL: khadi.kharkov.ua

Розробник (розробники)
силабусу навчальної дисципліни

Володимир БОНДАРЕНКО
підпис ПІБ

Гарант освітньо-професійної програми

підпис

Наталія ВНУКОВА
ПІБ

Завідувач кафедри

підпис ПІБ

Діана ГЛУКОВА